

25-08-2008

Sagsnr.
2008-98363

Dokumentnr.
2008-453600

Diverse materiale som opfølgning på seminar 22. – 23. august

Som opfølgning på SUD's seminar om Masterplan og budget 2009 d. 22. og 23. august 2008 sendes vedhæftet følgende materiale. Som aftalt i lørdags, er der både nyt materiale, der viser, hvor langt forvaltningen er nået med de store områder i forhold til budgettet, dels kendt stof, der genfremsendes.

- Teknisk notat om udfordringer på det sociale område, samt 3 bilag
 - Bilag 1 – Modernisering
 - Bilag 2 – Beskrivelse af IT-pakken
 - SOFs tilføjelser – ønsker til fastholdelse af serviceniveau + nye tilføjelser

- Socialudvalgets ønskeliste til budget 2009 inkl. oversigt (ønskeforslag Ø301 vedr. Social Aktiviteter er udvidet med delbeløb)

Med venlig hilsen

Anette Laigaard

25-08-2008

Sagsnr.
2008-28972

Teknisk notat om udfordringer på det sociale område

Økonomiforvaltningen og Socialforvaltningen har på en række møder drøftet centrale udfordringer inden for det sociale område, der kan få konsekvens for budget 2009. Formålet har været at tydeliggøre den retning, som Socialforvaltningen skal udvikle sig i for at kunne håndtere faglige og økonomiske udfordringer.

Møderne skal ses i lyset af, at Socialforvaltningens direktion har igangsat et arbejde med en sammenhængende Masterplan for forvaltningens struktur. Formålet med planen er at fremtidssikre organisationen og medvirke til at sikre, at forvaltningen kan løfte udfordringerne i de kommende år.

Drøftelserne har fokuseret på følgende 7 områder:

1. Flere og bedre boliger for psykisk syge og handicappede
2. Kompetenceudvikling og bedre ledelse på bo- og dagtilbud
 - a. Øget fokus på medarbejderne – attraktive arbejdspladser
 - b. Styrkelse af ledelsen
3. Effektive sagsgange og attraktive arbejdspladser gennem IT-investeringer
4. Styrket indsats i det forebyggende arbejde over for udsatte børn og unge
5. Proces for businesscase til mere præcis visitation på børne- og handicapområdet
6. Effektiv administrativ tilrettelæggelse og struktur
7. Socialdemokraternes ændringsforslag til budgetforslag 2009

Ovenstående 7 områder er ifølge Socialforvaltningen alle væsentlige og relevante i forhold til at sikre et tilfredsstillende niveau for aktiviteter på det sociale område i de kommende år. Kommunens økonomiske råderum i 2009 sætter dog begrænsninger for antallet af områder, som kan tilføres midler i budgetforhandlingerne. Det er derfor nødvendigt, at borgmestrene anvender notatet som udgangspunkt for en drøftelse af, hvilke indsatser, som skal prioriteres i budgetforhandlingerne. Det er endvidere vigtigt at være opmærksom på, at indsatserne på nogle af områderne kan skaleres.

Derudover peger Socialforvaltningen på følgende områder, som ikke har været diskuteret mellem de to forvaltningers direktioner, men som har været drøftet i Socialudvalget:

8. Socialudvalgets ønsker til budget 2009 vedrørende fastholdelse af serviceniveau, samt bortfald af SATS-puljefinansiering og/eller projektmidler
9. Nye initiativer på Socialudvalgets område

Notatet har til formål at skabe overblik over udfordringerne og opstille løsningsforslag. Notatet skal derfor ses som et udspil til diskussion med henblik på vurdering af de enkelte områders investeringsbehov og perspektiver i forhold til fremtidssikring af det sociale område.

Princippet for den økonomiske håndtering af tiltagene er, at halvdelen af effektiviseringsgevinsterne tilfalder prioriteringsrummet, mens den anden halvdel tilfalder Socialudvalget.

Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen mødes løbende frem mod budgetforhandlingerne med henblik på at følge op på effektiviseringsmuligheder.

Samlede økonomiske konsekvenser

Nedenstående tabel viser de økonomiske konsekvenser af udfordringerne på Socialudvalgets område, eksklusiv udvalgets ønskeforslag.

Tabel 1: Økonomiske konsekvenser af udfordringerne

Problemstilling	1.000 kr.	2009	2010	2011	2012
Flere og bedre boliger for psykisk syge og handicappede (modernisering samt fire business cases)*	Omk./inv. Anlæg	28.600	31.772	29.747	40.406
	Finansposter	0	0	0	19.494
	Omk./inv. Drift	8.710	5.475	7.957	7.145
	Afkast	0	-2.930	-7.810	-10.658
	Udponerede midler	0	-26.772	-24.747	-15.481
	Netto	37.310	7.545	5.147	40.906
Kompetenceudvikling og bedre ledelse på bo- og dagtilbud – tal skal opdateres	Omk./inv. Anlæg	0	0	0	0
	Omk./inv. Drift	27.980	28.480	26.680	28.180
	Afkast	0	-4.000	-6.000	-6.000
	Netto	27.980	24.480	20.680	22.180
Effektive sagsgange og attraktive arbejdspladser gennem IT-investeringer	Omk./inv. Anlæg	13.500	4.500	1.000	1.000
	Omk./inv. Drift	22.770	18.020	1.420	1.420
	Afkast	0	-700	-10.450	-10.450
	Netto	36.270	21.820	-8.030	-8.030
Styrket indsats i det forebyggende arbejde over for udsatte børn og unge**	Omk./inv. Anlæg	8.000	0	0	0
	Omk./inv. Drift	8.837	5.875	2.875	0
	Afkast	-1.750	-2.289	-2.289	-2.914
	Netto	15.087	3.586	586	-2.914
Proces for businesscase til mere præcis visitation på børne- og handicapområdet	Omk./inv. Anlæg	0	0	0	0
	Omk./inv. Drift	0	0	0	0
	Afkast	0	0		
	Netto	0	0	0	0
I alt	Omk./inv. Anlæg	50.100	36.272	30.747	41.406
	Finansposter	0	0	0	19.494
	Omk./inv. Drift	68.297	57.850	38.932	36.745
	Afkast	-1.750	-9.919	-26.549	-30.022
	Udponerede midler	0	-26.772	-24.747	-15.481
	Netto	116.647	57.431	18.383	52.142

* Anlægsudgiften for Sundbygård og Sundbyvang fortætter efter 2012. Dette er illustreret i tabel 3.

** Beløbene i tabellen indeholder ikke midler til manglende budgetbehov i 2009 som følge af udviklingen i antallet af børn og unge.

Tabel 2: Administrativ effektivisering i budgetforslag 2009 samt Socialdemokraternes ændringsforslag

Effektiv administrativ tilrettelæggelse og struktur – beløb indgår allerede i SUD's budgetforslag	Omk./inv. Anlæg	0	0	0	0
	Omk./inv. Drift	0	0	0	0
	Afkast	-6.900	-6.900	-6.900	-6.900
	Netto	-6.900	-6.900	-6.900	-6.900
Socialdemokraternes ændringsforslag til budgetforslag 2009	Omk./inv. Anlæg	0	0	0	0
	Omk./inv. Drift	0	0	0	0
	Afkast	0	0	0	0
	Netto	0	0	0	0

Ad 1) Flere og bedre boliger for psykisk syge og handicappede

Den politiske målsætning er at reducere ventetiden for botilbud for handicappede og psykisk syge til 4 uger, samt at de tilbudte boliger er tidssvarende. Der har de seneste år været en nettotilgang til ventelisten trods igangsatte udbygnings- og moderniseringsplaner. Der er derfor behov for udbygning og omfattende modernisering af boliger til psykisk syge og handicappede.

Bilag 1 viser status for udviklingen i ventelisterne, samt for udbygningen og moderniseringen af botilbuddene for handicappede og psykisk syge.

Socialforvaltningen har udarbejdet et udspil til modernisering af botilbuddene Sundbyvang og Sundbygård. Forslaget går ud på at nedrive dele af de to komplekser og erstatte dem med blandet byggeri i form af såvel familieboliger som botilbud til en del af de nuværende beboere. Blandet byggeri vil sikre integrationen af udsatte borgere i det øvrige samfund. I forslaget er indeholdt midler til genhusning.

Tabel 3: Modernisering af boliger

Modernisering af boliger	(1.000 kr.)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Modernisering af Sundbyvang (Handicappede)	Anlæg	0	0	24.747	31.407	0	22.434	0
	Finansposter			0	10.733	0	7.666	0
	Drift (merudgifter)	0	0	6.002	3.990	4.597	6.697	7.131
	Drift (merindtægter)			0	-2.408	-10.546	-10.546	-16.359
	Antal moderniserede boliger	0	0	29	98	0	70	0
Modernisering af Sundbygård (psykisk syge)	Anlæg	0	26.772	0	8.999	0	0	0
	Finansposter			0	8.761	0	0	0
	Drift (merudgifter)	0	5.475	1.955	3.155	3.403	3.403	3.403
	Drift (merindtægter)	0	0	-4.650	-4.650	-9.300	-9.300	-9.300
	Antal moderniserede boliger	0	54	0	40	0	0	0
Udisponerede midler	Anlæg	0	-26.772	-24.747	-15.481	0	0	0
I alt	Anlæg	0	0	0	24.925	0	22.434	0
	Finansposter	0	0	0	19.494	0	7.666	
	Drift	0	5.475	3.307	87	-11.846	-9.746	-15.125
	Antal moderniserede boliger	0	54	29	138		70	

Der må forventes en relativt lang planlægningsperiode, hvilket indebærer, at en omdannelse af de to botilbud tidligst kan begynde om 1½ år. Det er imidlertid vigtigt, at forslagene bevilges midler i forbindelse med budget 2009, således at der i planlægningsperioden er sikkerhed for, at projekterne kan gennemføres. I 2011 vil de første byggerier kunne påbegyndes med en forventet afslutning i 2012 eller 2013. De sidste byggerier forventes at stå færdigt ultimo 2014.

De to projekter anslås at give behov for anlægsmidler på ca. 142 mio. kr. Eftersom der pt. er 67 mio. kr. i udisponerede anlægsmidler på området, udgør det samlede finansieringsbehov ca. 75 mio. kr. i anlægsmidler, samt ca. 18 mio. kr. til engangsudgifter. I forhold til i dag vil tiltaget medføre en varig nettoreduktion i de årlige driftsudgifter svarende til ca. 15 mio. kr. for de to botilbud til sammen.

I forbindelse med en modernisering af Sundbyvang og Sundbygård, planlægges det at lade et større antal beboere fraflytte de eksisterende botilbud opført efter serviceloven til almene ældreboliger eller nybyggeri efter almenboligloven. I den forbindelse vil beboernes økonomi blive belastet af højere huslejer, udgifter til vand, varme og el mv. Normalt vil beboerne tillige skulle betale indskud ved indflytning i boliger efter almenboligloven, men da der er tale om en tvangsflytning, skal denne udgift afholdes af kommunen.

Nedenstående tabel 4 viser rådighedsbeløbet for henholdsvis en ny førtidspensionist og en førtidspensionist på gammel ordning med højeste førtidspension (jf. bilag 1).

Øverste linie viser rådighedsbeløbet for en beboer på Sundbygård med en bolig på 18,5 m² eksklusiv gang- og fællesarealer, da dette er en typisk størrelse på en bolig efter serviceloven. Boligen er uden eget bad og køkken. Til sammenligning vil arealet i en ældrebolig normalt udgøre 65 m² inklusiv bad, køkken, gangarealer samt eventuelt fællesarealer. Boligernes størrelse netto vil derfor normalt udgøre ca. 45 m².

De 3 næste linier i tabellen viser rådighedsbeløbet for beboere med en månedlig husleje på henholdsvis 4.900 kr., 5.900 kr. pr. måned og 6.900 kr.

- 4.900 kr. pr. måned svarer til en eksisterende almenbolig på 65 m²
- 6.900 kr. svarer til nybyggeri på 65 m²
- Beløbet på 5.900 kr. pr. måned svarer til en dyr almenbolig eller en mindre bolig i et nybyggeri

Tabel 4: Rådighedsbeløb ved forskellige huslejeniveauer

	Ny FØP	Gl. FØP
Huslejen på Sundbygård	8.027	9.454
Ny husleje på 4.900	6.490	9.398
Ny husleje på 5.900	5.903	9.148
Ny husleje på 6.900	4.903	8.898

Som det fremgår nedsættes rådighedsbeløbet for førtidspensionister på gammel ordning med mellem 56 kr. og 556 kr. pr. måned.

For førtidspensionister på ny ordning vil der imidlertid være tale om et væsentligt fald i rådighedsbeløbet. En beboer der i dag bor på Sundbygård, men flytter i nybyggeri vil få reduceret sit rådighedsbeløb fra ca. 8.027 kr. pr. måned til ca. 4.900 pr. måned svarende til en reduktion på ca. 3.100 kr.

Det vil derfor være nødvendigt frem mod august at arbejde videre med planer om at reducere størrelsen på en bolig fra 65 m² til ca. 55 m² svarende til en husleje på 5.900. Dermed vil rådighedsbeløbet kun falde med ca. 2.100 kr.

En analyse fra 2006 viser, at kun ca. 4 pct. af beboere i botilbud til psykisk syge og handicappede er på ny førtidspension. Denne andel kan imidlertid være steget væsentligt siden opgørelsestidspunktet. Det vil frem mod august blive undersøgt, hvor mange af beboerne på Sundbyvang og Sundbygård, der er på henholdsvis ny og gammel førtidspension.

I forbindelse med moderniseringen planlægges det at anvende ældreboliger, i det omfang boligerne er velegnede til Socialforvaltningens målgrupper. Der er i planen forudsat, at 110 beboere flyttes tilbage til nybyggeriet på de frasolgte grunde, mens 188 beboere skal genhuses i ældreboliger eller andet nybyggeri. En netop udarbejdet oversigt over antal af de nuværende beboere, der vil kunne forventes at flytte i ældreboliger, viser, at ud af de 188 beboere, der skal genhuses på andre lokaliteter end Sundbyvang og Sundbygård vil 79 beboere kunne genhuses i almene ældreboliger, mens de resterende 109 beboere skal genhuses i nybyggeri. Socialforvaltningen forventer, at det ikke vil medføre væsentlige økonomiske ændringer, men til gengæld vil der være en udfordring i at tilvejebringe et antal grunde samt at få opført boligerne inden nedrivningen af Sundbyvang og Sundbygård iværksættes.

Prioritering af boliger mellem Tryghedsplaner og modernisering

Det må forventes, at en moderniseringsplan kun i meget begrænset omfang vil nødvendiggøre en prioritering mellem nedbringelse af ventelisten og moderniseringsindsatsen – både for eksisterende almene ældreboliger og nybyggeri.

For det første er der, som det fremgår af nedenstående tabeller, en tidsmæssig forskydning mellem de to aktiviteter.

For det andet er der i stort omfang tale om forskellige målgrupper med forskellige behov med hensyn til boligernes beliggenhed. Et eksempel herpå er 2 projekter med 20 boliger under Tryghedsplanerne til psykisk syge stofmisbrugere. Disse grupper vil ikke kunne placeres i hverken ældreboliger eller i nybyggeri i et tæt bebygget område.

Tabel 5: Tryghedsplan I og II

	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
Nybyggeri	4	20	0	44	0	68
Ældreboliger	59	38	0	0	0	97
I alt	63	58	0	44	0	165

Tabel 6: Modernisering af Sundbyvang og Sundbygård

	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
Nybyggeri	0	0	0	109	110	219
Ældreboliger	0	0	0	79	0	79
I alt	0	0	0	188	110	298

I Tryghedsplan I og II indgår i alt 68 nybyggede boliger. Heraf er 48 af boligerne til særlige målgrupper, der med hensyn til boligernes beliggenhed har andre behov end beboerne på Sundbyvang og Sundbygård. Det vurderes derfor, at der kun er et sammenfaldende behov for boliger svarende til 20 boliger.

Det er endnu ikke klarlagt med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, hvor mange ældreboliger Socialforvaltningen kan forvente at overtage. Behovet for ældreboliger til nedbringelse af ventelisten i de eksisterende Tryghedsplaner I og II udgør i alt 97 boliger. Heraf er der udpeget konkrete adresser for i alt 59 boliger, således at der fortsat mangler 38 ældreboliger. Disse forventes imidlertid tilvejebragt, inden der skal iværksættes en genhusning af beboerne fra Sundbyvang og Sundbygård.

En eventuel prioritering mellem modernisering og nedbringelse af ventelisten vil derfor kun være relevant, hvis det besluttes at bevilge midler til ønskeforslaget om en Tryghedsplan III. Det er vanskeligt at vurdere sammenfald af boligbehov mellem personer på ventelisten og målgrupperne på Sundbyvang og Sundbygård, idet der løbende sker en udskiftning på ventelisten.

Investering i hjemtagning og omlægning til egne pladser

Socialforvaltningen har udarbejdet 4 investeringsforslag på området. De tre førstnævnte indgår i Økonomiforvaltningens investeringskatalog og er udarbejdet i henhold til retningslinjerne om tilbagebetaling over 10 år. Investeringsforslagene er nærmere beskrevet i bilag 1 pkt. 4.

Table 7: Udbygning af botilbudsområdet - 4 cases

Udbygning af botilbudsområdet - 4 cases	(1.000 kr.)	2009	2010	2011	2012
Etablering af 10 boliger til færdigbehandlede psykiatriske patienter	Anlæg	5.000	0	0	0
	Drift	0	0	0	0
	Antal nye pladser	0	0	0	10
Anlæg af botilbud til handicappede voksne	Anlæg	16.000	0	0	0
	Drift	0	-800	-800	-1.000
	Antal nye pladser	0	5	5	0
Etablering af aflastningstilbud til handicappede og psykisk syge	Anlæg	2.600	0	0	0
	Drift	8.710	-1.900	-1.900	-1.900
	Antal nye pladser	30	0	0	0
Hjemtagning af handicappede fra andre kommuner	Anlæg	5.000	5.000	5.000	
	Drift		-230*	-460	-700
	Antal nye pladser**	10	10	10	
I alt	Anlæg	28.600	5.000	5.000	0
	Drift	8.710	-2.930	-3.160	-3.600
Antal nye pladser i alt		40	15	15	10

* De -230 t kr. er den administrative besparelse, der umiddelbart kan opnås, hvis vi antager at driftsudgiften til egen plads uden administration er den samme som købsprisen (ekskl. overhead).

** Antal hjemtagne pladser er skønnet til 10 pr. år. Der knytter sig dog en vis usikkerhed til det præcise antal, idet hjemtagning blandt andet forudsætter samtykke fra borgeren.

Øvrige ønsker til budget 2009

Socialudvalget har i ønskelisten til budget 2009 en række øvrige forslag vedr. udbygning og modernisering af botilbud til handicappede og psykisk syge. Disse er nærmere beskrevet i bilag 1.

Ad 2) Kompetenceudvikling og bedre ledelse på bo- og dagtilbud

Socialforvaltningen gennemfører i øjeblikket en omfattende ledelsesreform med centerdannelser på forvaltningens bo- og dagtilbud. Reformen har til formål at skabe en mere direkte dialog mellem ledelseslagene i forvaltningen – både hvad angår den faglige og den økonomiske styring af området. Reformen forventes at føre til større medarbejdertilfredshed blandt andet som følge af forbedrede muligheder for at fastholde og udvikle et højt fagligt miljø, metodeudvikle osv.

Ad a) Øget fokus på medarbejderne

Reformen forventes at føre til større medarbejdertilfredshed blandt andet som følge af forbedrede muligheder for at fastholde og udvikle et højt fagligt miljø via kompetenceudvikling og trivselsfremmende tiltag for medarbejderne. Initiativerne ønskes tilrettelagt i to spor.

- Et fagligt kompetenceløft kombineret med klippekortsordninger, hvor deltagelse i et antal moduler udløser lønløft. Vægten vil blive lagt på en faglig opkvalificering af såvel uddannede pædagoger, som udgør den største faggruppe, som et fagligt løft for øvrige medarbejdere inkl. ufaglærtes muligheder for merit mv. Forslaget skal økonomisk tilføres midler til vikardækning i perioderne, hvor

medarbejdere er på uddannelse.

- Fokus på frivillig jobrotation som et middel til faglig udvikling og faglig vidensdeling inden for rammerne af de nye centerfællesskaber. Ordningerne suppleres med løntillæg, så det bliver attraktivt at søge nye udfordringer via jobrotation. Jobrotation tilrettelægges i forbindelse med MUS og medarbejdernes udviklingsplaner. Der lægges vægt på at ordningen skal være frivillig, og at det er rutinerede medarbejdere og medarbejdere med særlig faglig viden og indsigt, der tilbydes ordningen.

De foreslåede initiativer ligger i forlængelse af forvaltningens HR-strategi og Økonomiudvalgets indsatsområde 'Den attraktive arbejdsplads'. Indsatserne vil gavne brugerne, fordi det skabe attraktive og meningsfulde arbejdspladser med professionelle medarbejdere og dygtige ledere, og det vil lønne sig økonomisk, når arbejdsglæden kan ses på udviklingen i sygefravær og i en forbedret fastholdelses- og rekrutteringssituation.

Tabel 8: Model klippekort og kompetenceudvikling

Model klippekort og kompetenceudvikling:	(1.000) kr.	2009	2010	2011	2012
Kompetenceudvikling	Drift (rammebeløb)	3.500	3.500	3.500	3.500
Vikardækning	Drift (rammebeløb)	5.000	5.000	5.000	5.000
Lønløft	Drift (rammebeløb)	1.500	3.000	4.500	6.000
Samlet nettoændring	Drift (rammebeløb)	10.000	11.500	13.000	14.500
Personalemæssige konsekvenser		1	1	1	1

Beregningsgrundlag. Der gennemføres 9 hold pr. år a' 20 medarbejdere på mellem 14 dage og 21 kursusdage pr. kursist. Der er beregnet vikarudgifter for ½ delen af kursisterne. Lønløft er beregnet til 2 trin, dvs. 6000,- kr. pr. år. pr. medarbejder.

I alt arbejder der 4000 pædagog- og plejepersonale i botilbud og institutioner, heraf er 2400 pædagogpersonale inkl pædagogmedhjælpere og inkl. det selvejende område.

Tabel 9: Frivillig jobrotation

Jobrotation	(1.000) kr.	2009	2010	2011	2012
Lønløft	Drift (rammebeløb)	480	480	480	480
Samlet nettoændring	Drift (rammebeløb)	480	480	480	480
Personalemæssige konsekvenser	Drift (rammebeløb)	0	0	0	0

Det forudsættes at 4 % af medarbejderne indgår i jobrotation hvert år og at der ydes 1 løntrin, svarende til 3000,- årligt pr. medarbejder

Ad b) Styrkelse af ledelsen

I forvaltningens organisationsplan for perioden 2009-2012 er der lagt særlig vægt på at lederne i den nye ledelsesreform på institutioner og botilbud styrkes i fht personaleledelse, faglig ledelse og styring. Aktiviteterne løber over en 4 årig periode, som udmøntes i 1) fælles udviklingsforløb for de nye ledelsesteam 2) individuel ledelsesudvikling 3) fælles ledelsesudviklingsforløb inden for de 3 beskrevne indsatsområder. Initiativerne kobles desuden til resultaterne

af måling af ledelseskvaliteten, som gennemføres på alle institutioner og tilbud i begyndelsen af 2009.

Tabel 10: Ledelsesudvikling

Ledelsesudvikling	(1.000) kr.	2009	2010	2011	2012
Introforløb i forhold til ny ledelsesstruktur	Drift (rammebeløb)	1.000	0	0	0
Personaleledelse, faglig ledelse, styring	Drift (rammebeløb)	6.000	6.000	3.000	3.000
Måling af ledelseskvalitet	Drift (rammebeløb)	500	500	200	200
Samlet nettoændring	Drift (rammebeløb)	7.500	6.500	3.200	3.200
Personalemæssige konsekvenser		2	2	2	2

Det er forudsat at der er den nye struktur er godt 120 ledere. Disse omfattes af lederudvikling, heraf er 32 nye centerledere.

Organisationsomlægningen på bo- og dagtilbud forventes at skabe en mere bæredygtig organisation. De faglige og økonomiske fordele kan understøttes gennem en række yderligere tiltag inden for følgende hovedområder:

- Fælles procedurer for kvalitetsudvikling/-sikring
- IT-understøttelse af administrative og faglige aktiviteter (indgår i IT-pakken)
- Mere optimal ressourceallokering

I forhold til kvalitetsudvikling, er det centralt, at den sociale indsats overfor svage grupper hele tiden skal balancere mellem omsorg og selvstændighed. Systematisk arbejde med kvalitetsudvikling i form af klare mål for kvaliteten og faglige vejledninger kan være med til at støtte medarbejderne i forhold til denne balance. Systematisk kvalitetsudvikling indebærer også, at indsatsen dokumenteres og evalueres.

Desuden er der behov for finansiering til uddannelse og medarbejderressourcer.

Der pågår pt. en ekstern undersøgelse af forholdene på bostederne, som ifølge Socialforvaltningen vil give anledning til ønsker om kvalitetsforbedring. Undersøgelsens resultater foreligger først i august, og de konkrete ønsker og beløb er derfor ikke kendt endnu.

Den samlede økonomiske konsekvens af initiativerne er vist i nedenstående tabel:

Tabel 11: Kvalitet på bo- og dagtilbud

Kvalitet på bo- og dagtilbud	(1.000 kr.)	2009	2010	2011	2012
Effektivisering på institutionsniveau, udover de forslag som er indeholdt i budgetforslaget	Anlæg				
	Drift		-4.000	-6.000	-6.000
Fælles procedurer for kvalitetssikring	Anlæg				
	Drift (rammebeløb)	10.000	10.000	10.000	10.000
Kvalitetsforbedring efter ekstern undersøgelse på bosteder - handicappede og psykisk syge	Anlæg				
	Drift	?	?	?	?
I alt	Anlæg	0	0	0	0
	Drift	10.000	6.000	4.000	4.000

Socialforvaltningen har herudover indarbejdet en række effektiviseringer på bostedsområdet, som indgår i budgetforslag 2009 – i alt 4,5 mio. kr.

Ad 3) Effektive sagsgange og attraktive arbejdspladser gennem IT-investeringer

Socialforvaltningens medarbejdere har et stort behov for en bedre IT-understøttelse, hvis kravene til øget kvalitet i sagsbehandlingen og effektive sagsgange skal indfries. Bedre IT-systemer er også en væsentlig forudsætning for at skabe attraktive arbejdspladser. Her står Socialforvaltningen overfor en væsentlig udfordring i forhold til rekruttering og fastholdelse af personale på hjemmeplejeområdet, sociale sagsbehandlere og pædagogområdet.

Forvaltningen har udarbejdet et samlet IT-investeringsforslag, der indebærer udskiftning/indførelse af 5 forskellige IT-systemer. Dette er nærmere beskrevet i bilag 2.

Tabel 12: Behov for IT investeringer

Behov for IT-investeringer		2009	2010	2011	2012
IT-pakken: Digitalisering/ESDH i borgersager	Anlæg	6.000	2.000	1.000	1.000
	Drift	6.750	6.500	-1.000	-1.000
IT-pakken: Udskiftning af BUS	Anlæg	0	0	0	0
	Drift	2.100	2.100	-1.050	-1.050
IT-pakken: IT-understøttelse af den socialfaglige del af sagsbehandlingen på børneområdet	Anlæg	4.000	0	0	0
	Drift	2.000	-700	-700	-700
IT-pakken: IT-system til bostederne og institutionerne	Anlæg	3.500	2.500	0	0
	Drift	7.000	8.000	-2.700	-2.700
IT-pakken: KMD udskiftning af de 4 sociale systemer	Anlæg	0	0	0	0
	Drift	4.920	1.420	1.420	1.420
Synergieffekt	Drift	0	0	-5.000	-5.000
I alt	Anlæg	13.500	4.500	1.000	1.000
I alt	Drift	22.770	17.320	-9.030	-9.030

Socialudvalgets investeringsforslag er udarbejdet i henhold til Økonomiforvaltningens retningslinjer – herunder, at investeringen skal kunne tilbagebetales over ti år. Tilbagebetalingen vil primært basere sig på administrative effektiviseringer, der muliggøres af den samlede opgradering af forvaltningens systemer. Det er Socialforvaltningens vurdering, at der ved samtidig indførelse af systemerne vil være en betydelig synergieffekt i form af blandt andet:

- Arbejdet strømlines, fordi en samlet IT-pakke sikrer ensartede og opdaterede arbejdsgange på tværs af forvaltningen, så administration af økonomi, aktiviteter, indrapporteringer, mm. minimeres
- Ved en samlet implementering sikres det, at systemerne kan udveksle informationer optimalt mellem hinanden, og at funktionaliteterne i systemerne kan tænkes sammen på tværs af systemer og arbejdsgange. Dermed mindskes risikoen for: Ekstraudgifter til senere justeringer, problemer med dataintegration og udgifter og tid til tilpasninger pga. manglende sammenhæng på tværs af sagsbehandleres arbejde.
- En samlet implementering vurderes at give en smidigere oplæringsperiode i forhold til medarbejderne og mindre spildtid i forbindelse med udrulning af systemer.

Ad 4) Styrket indsats i det forebyggende arbejde over for udsatte børn og unge

Forberede udvidelse af effektmåling og –styring til det forebyggende område

I dag findes der kun dokumenterede effekter af ganske få af de forebyggende aktiviteter på området for børnefamilier med særlige behov. For bedre at kunne vurdere effekterne og bane vejen for en mere resultatorienteret social indsats, ønsker Socialforvaltningen at undersøge effekterne af det forebyggende arbejde, samt at afklare muligheden for at planlægge det sociale arbejde på baggrund af disse resultater.

Styrket døgnforanstaltning til unge som udviser en kriminel adfærd

Socialforvaltningen har udarbejdet et investeringsforslag om en styrket døgnforanstaltning til unge, som udviser en kriminel og utilpasset adfærd (I101). Formålet med forslaget er at skabe mere fleksible og individuelle døgnforanstaltninger, som kan sikre, at unge med en kriminel og utilpasset adfærd kan rummes indenfor de kommunale døgntilbud. I dag anbringes disse unge stort set alle på dyre private opholdsteder, da de kommunale døgninstitutioner for unge i alderen 14-17 år har svært ved at rumme unge, som udviser en kriminel og utilpasset adfærd.

Med forslaget etableres flere og billigere handlemuligheder i forhold til målgruppen af utilpassede unge samtidig med, at der sker en opkvalificering af forvaltningens egne døgninstitutioner.

Businesscases for Udvidelse af Den Korte Snor (DKS) med 13 pladser målrettet unge mellem 15-17 år

Den korte snor er en del af kriminalitetspakken¹ for børn og unge, der blev vedtaget i 2007. Oprindeligt 2007 var indsatsen rettet mod de 25 mest uroskabende og kriminalitetstruede 12-14-årige i byens mest socialt belastede bydele. I 2008 er det pt. besluttet at udvide DKS med 12 pladser rettet mod uroskabende og kriminalitetstruede i aldersgruppen 10-11 år.

Ordningen går ud på, at de omfattede unge holdes i "kortere snor" end normalt af sagsbehandlere og særligt kvalificerede kontaktpersoner. I praksis indebærer det, at der bevilges 10-15 timer pr. uge til deres kontaktperson, hvilket er væsentligt højere end det normale niveau på omkring 5 timer. Endvidere afsættes der væsentligt mere sagsbehandlingstid til de udvalgte unge.

DKS er et af de tilbud der har positive resultater for de børn og unge der modtager indsatsen. For det første er vurderingen, at DKS har fat i målgruppen. Dvs. unge, som udover den uroskabende adfærd har alvorlige og komplicerede sociale, skolemæssige, helbredsmæssige og familiemæssige problemer. For det andet er der tegn på, at der opnås positive resultater: Der er foreløbigt afsluttet 9 forløb i DKS-regi. De 4 forløb er afsluttet med, at den unge er blevet anbragt udenfor hjemmet. Projektet har medvirket til at skabe accept i familien af de nødvendige ændringer, ligesom projektet har medvirket til at skabe forståelse for, at den sociale indsats skal ses i et langt tidsperspektiv. I de 5 forløb, hvor den unge fortsat er i hjemmet, har de unge ændret adfærd i positiv retning – det vil bl.a. sige holdt fast i uddannelse og reduceret eller ophørt med kriminalitet. Desuden tager Familierne i stigende grad ansvar for de rammer, som den unge skal orientere sig indenfor.

På den baggrund ønskes en investering i udvidelse af DKS til at indbefatte unge over mellem 15 og 17 år. En videreførelse vil kræve opstartsomkostninger på ca. 750.000, samt årlige driftsudgifter på ca. 1 mio. kr. Projektet forventes at give besparelser på anbringelser i størrelsesordenen 1,4 mio. kr. årligt, hvorved projektet anslås at balancere allerede på 2. år.

Businesscases for videreførelse af familiebehandlingen som del af projekt Familien i Centrum

Projektet Familien i centrum løber i perioden 2005-2008, og er finansieret af Satspuljemidler med 36 mill. kr. foruden egenbetaling på ca. 14,2 mill. kr.

Det bærende element i projektet er familiebehandling som redskab til forebyggelse af anbringelser af børn og unge uden for hjemmet via en indsats for at styrke forældrenes kompetencer. Resultatet af projektet er, at Socialforvaltningen i dag er i stand til at levere familiebehandling i eget regi, og med en kvalitet og pris der matcher

¹ "En særlig indsats overfor kriminelle unge, med særlig fokus på unge under 15 år"

eller er bedre end private tilbud. Projektet bliver løbende evalueret kvalitativt og kvantitativt, og der udføres effektmåling med kontrolgrupper.

Evalueringerne har blandt andet vist, at:

- Man har undgået anbringelse udenfor hjemmet i 85 % af de familier, som har deltaget i tilbudet. I en sammenligningsgruppe, som modtog andre familiebehandlingstilbud, undgik man anbringelse i 58 % af familierne
- Udgifterne til familien er reduceret for 34 % af de familier, som har deltaget i tilbudet. I en sammenligningsgruppe, som modtog andre familiebehandlingstilbud, er udgifterne reduceret til 4 % af familierne.
- 80 % af familierne har fået helt eller delvist opfyldt målene i handleplanen
- Der er oftest sket forandringer i familien mht. relationen mellem børn og forældre, opdragelsen af og omsorgen for børnene, forældrenes psykiske situation og strukturen på hverdagen
- Børnene trives bedre ift. daginstitution og skolegang, kammerater, med forældrene og har det bedre med sig selv
- For 29 % af familierne er børnesagen blevet lukket
- Den gode udvikling er fastholdt via opfølgende samtaler og/eller forebyggende foranstaltninger for 73 % af familierne

For at opretholde den faglige standard i den lokale familiebehandling, kan der oprettes en central enhed, der kan understøtte det lokale familiearbejde med kompetenceudvikling, evidensbaseret viden, støtte i konkrete familiebehandlingsforløb mv. foruden selv at udøve familiebehandling.

Såfremt en videreførelse af Familiefokus fører til, at der årligt undgås 7,5 anbringelser uden for hjemmet, vil der fra år 4 efter videreførelsen, dvs. fra 2012, forventes at være balance ved at videreføre familiebehandlingen.

Det er Socialforvaltningens vurdering, at en videreførelse af projektet udover besparelser på anbringelsesbudgettet vil bidrage til fortsat at fastholde og udvikle kvaliteten i forvaltningens sagsbehandling og øvrige indsats i børnesager. Det fremgår af bilag 3, at såfremt videreførelse af Familiefokus fører til, at der årligt undgås 7,5 anbringelser uden for hjemmet, vil der fra år 4 efter videreførelsen, dvs. fra 2012 forventes at være balance ved at videreføre familiebehandlingen.

Tabel 13: Udsatte børn

Udsatte børn	(1.000 kr.)	2009	2010	2011	2012
Styrket døgnforanstaltning til unge, som udviser en kriminel og utilpasset adfærd	Anlæg	8.000			
	Drift	-1.750	-1.876	-1.876	-2.376
Businesscase på "Den korte snor"	Anlæg	0	0	0	0
	Drift	337	-413	-413	-413
Businesscase på "Familien i Centrum"	Anlæg	0	0	0	0
	Drift	8.500	5.875	2.875	-125
I alt	Anlæg	8.000	0	0	0
I alt	Drift	6.587	3.586	586	-2.914

Sikring af serviceniveau/flere børn og unge

En analyse af området for udsatte børn gennemført af Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen viser, at området på grund af stigningen i antallet af børn og unge skal tilføres midler i de kommende år, såfremt Borgerrepræsentationen ønsker at fastholde 2008 udgiftsniveauet pr. barn i 2009 og frem.

Udgiftsniveauet pr. barn i budget 2008 er lavere end tidligere i hele perioden 2003-2007. Grunden er, at fagudvalget har reduceret budgettet til børneområdet, hvorfor budgettet pr. barn i 2008 er 4-5 pct. lavere end tidligere forbrug pr. barn, når man korrigerer for den demografiske udvikling, herunder at det især er den udgiftstunge aldersgruppe mellem 13 og 18 år, der er vokset. Udgiftsniveauet pr. barn i budget 2007 ligger under niveauet for budgetterne i perioden 2004-06. Børneområdet havde efterfølgende i regnskab 2007 et merforbrug på 23 mill. kr.

Analysen viser, at området skal tilføres midler i de kommende år, jf. tabel 14 og 15, såfremt Borgerrepræsentationen ønsker at fastholde udgiftsniveauet pr. barn. Hvis Borgerrepræsentationen ønsker at fastholde udgiftsniveauet pr. barn fra årene 2004-2007 skal området tilføres midler allerede i 2008.

Tabel 14. Budgetbehov ud fra udviklingen i børnetallet, udgiftsniveau budget 2008, marginale ændringer.

Mill. kr. afrundet. 2008-pl	2009	2010	2011	2012
Ydelser til børn og unge	17,5	14,1	10,1	5,2
Administration	0,6	0,4	0,3	0,2
I alt	18,0	14,5	10,4	5,3

Tabel 15. Budgetbehov ud fra udviklingen i børnetallet – udgiftsniveau i forbrug 2004 eller 2007

Mill. kr. afrundet. 2008-pl	2008	2009	2010	2011	2012
Budgetbehov med udgangspunkt i forbrug 2004	50,9	18,5	14,9	10,7	5,5
Budgetbehov med udgangspunkt i forbrug 2007	61,0	18,7	15,0	10,8	5,5

5) Proces for businesscase til mere præcis visitation på børne- og handicapområdet

Børne- og handicapområdet fik i forbindelse med budgetaftalen for 2008 tilført midler, og det blev samtidig besluttet at gennemføre en analyse af visitationen til handicap- og specialtilbud i Socialforvaltningen og Børne- og Ungeforvaltningen samt en budgetanalyse af børneområdet i Socialforvaltningen.

Forvaltningerne er på baggrund af analyserne enige om, at det er en central udfordring at styrke visitationspraksis og styringstiltag på de to områder.

Socialforvaltningen finder det meget relevant at analysere området nærmere med henblik på at etablere tiltag (IT-værktøjer, kompetenceudvikling mv.), der kan skabe en mere ensartet visitation på børne- og handicapområdet. Socialforvaltningen arbejder på at fremlægge et forslag til en businesscase i august 2008 forud for budgetforhandlingerne.

Ad 6) Effektiv administrativ tilrettelæggelse og struktur

Socialforvaltningens direktion har igangsat en sammenhængende Organisationsplan for forvaltningens struktur, der skal fremtidssikre organisationen og medvirke til at sikre, at forvaltningen kan løfte udfordringerne i de kommende år.

Socialudvalgets budgetforslag til 2009 indeholder en række forslag om administrativ effektivisering, der vedrører både den centrale og den lokale administration, og som kan ses i sammenhæng med Organisationsplanen. Forslagene vedrører blandt andet samling af administrative funktioner i større, by-dækkende enheder, kvalificering og standardisering af sagsge, samt målgruppespecialisering.

En succesfuld implementering af Organisationsplanen og gennemførelse af administrative medarbejderreduktioner uden samtidig tab af kvalitet og driftssikkerhed stiller imidlertid krav om et styrket fokus på medarbejdernes kompetencer (samt til IT-systemerne, jf. punkt 2)

Tabel 16: Administrativ effektivisering

Administrativ effektivisering	2009	2010	2011	2012	Finansiering af
Samling af sikringsydelser	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	IC2009
Samling af personale- og løn opgaver	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	Intern omprioritering
Samling af to socialcentres administration	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	PR
Sammenlægninger på handicapcentre	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	Intern omprioritering
Flytning af opgaver til Borgerservice	0,0	0,0	0,0	0,0	Udover budgetforslag
Effektiviseringer i Centralforvaltningen	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2	Intern omprioritering + PR
I alt	-6,9	-6,9	-6,9	-6,9	

Derudover skal opgaverne i Socialcentrene og Rådgivningscentrene vurderes og reorganiseres i henhold til en række målsætninger, der blandt andet indebærer maksimal ledelsesfokus på faglig kvalitet og budgetoverholdelse, tydelig ansvarsplacering og klare referencelinier, stordriftsfordele ved bydækkende løsninger, mere fleksibilitet og mulighed for fremrykket/mere opsøgende indsats tæt på borgeren, bæredygtige enheder, erfaringsudveksling på tværs af byen og et mere ensartet serviceniveau og fagligt niveau, samt fokus på udviklingen af sagsbehandlerrollen.

Ad 7) Socialdemokraternes ændringsforslag til budgetforslag 2009

I forbindelse med vedtagelsen af Socialudvalgets forslag til Budget 2009 blev der stillet et ændringsforslag af Socialdemokraterne med alternative spareforslag til erstatning for udvalgte besparelser af serviceforringende karakter. Det drejer sig om besparelser til finansiering af såvel a) konsekvenser af IC2009, samt diverse interne omprioriteringer i budgetforslaget, b) dele af SUD's bidrag til prioriteringsrummet, samt c) dele af forslagene til finansiering af uomgængelige IT-investeringer i tilfælde af, at investeringscasen herom ikke vedtages i budgetaftalen.

I henhold til ændringsforslaget skal Socialforvaltningen i forbindelse med Masterplanen fremlægge en indstilling til Socialudvalget, der vurderer de af Socialdemokraternes foreslåede besparelser, herunder en administrativ besparelse på 6,1 mio.kr., med henblik på at undersøge, om de kan træde i stedet for de i budgettet foreslåede serviceforringelser. Udvalget skal på den baggrund tage stilling til, i hvilket omfang de alternative forslag skal indgå i budgetforhandlingerne.

I det følgende fremgår de forslag, som det i ændringsforslaget foreslås, udgår:

Ad a) Forslag til finansiering af interne omprioriteringer, som det foreslås, udgår af budgetforslaget – i alt 11,9 mio. kr.

Reduktion i antallet af dagcentre til stofmisbrugere	3,1
Færre aftaler med private plejehjemsforeninger	0,3
Delvis udfasning af Dansk Blindesamfunds Dagcenter	0,5
Reduktion i årlige antal rengøringer	2,5
Ophør af årlig grundig rengøring	2
Skærpelse af serviceniveau til mad	1,9
Ophør af hjælp til flytning	0,6
Skærpelse af visitationskriterier til indkøb	1
I alt i budgetforslaget	11,9

Ad b) Forslag til finansiering af SUD's bidrag til prioriteringsrummet, som det foreslås, udgår – i alt 7,0 mio. kr.

Lukning af dagtilbudspladser på handicapområdet	1
Færre køb af omsorgsophold til alkoholikere hos Blå Kors	0,3
Nedskæring i antallet af støttekontaktpersoner	0,3
Nedlæggelse af Salon Oriental	1
Service niveautilpasninger på institutioner for voksne handicappede	2,4
Tilpasning af serviceniveauet til 6-byniveau på konkrete institutioner	2
I alt i bruttokataloget	7

Socialudvalget forelægges derfor en indstilling d. 25. juni 2008 om Socialforvaltningens vurdering af, om de foreslåede besparelser kan gennemføres, herunder om der kan gennemføres en administrativ besparelse på 6,1 mill. kr. De alternative forslag fremgår af nedenstående tabel:

Alternative finansieringsforslag fra ændringsforslaget

Øget brug af elektronisk post (Administrationsområdet - Bruttokatalog 2009)	-250
Omprioritering fra akutpladser på døgninstitution til akutpladser i familiepleje (Børneområdet - Bruttokatalog 2009).	-1.110
Tilpasning af dagtilbudenes lokaler til dagtilbudenes behov. (Handicapområdet - Bruttokatalog 2008)	-500
Ændre kriterierne for udregningen af belægningsprocenten på dagtilbudene (Handicapområdet - Bruttokatalog 2008)	-1.000
Samle dag- og netværkstilbud til handicappede (Handicapområdet - bruttokatalog 2008).	-500
Effektivisering af arbejdsgange tilknyttet IT-brugeradministration. (Administration på lokalcentre - Bruttokatalog 2008)	-1.000
Tilpasning af kørsel til dagtilbudene. (Handicapområdet - Bruttokatalog 2008)	-500
Administrative effektiviseringer*	-6.140
I alt	-11.000

* Forslaget er ikke konkretiseret endnu, men forventes at indebære strukturelle omlægninger, lukning af borgerindgange, reduktion i ledelsesmæssig intensitet samt i informationsniveauet ift. institutioner og politikere.

Såfremt specifikke forslag vedrørende finansiering af IT-investeringer gennemføres i forbindelse med budgetforhandlingerne, og de alternative finansieringsforslag gennemføres, udestår der finansiering for 4,4 mio. kr. i budgetforhandlingerne, hvis serviceforringelser skal undgås. Hvis IT-investeringen ikke finansieres i forbindelse med budgetforhandlingerne, udestår finansiering for 11,4 mio. kr.

Socialforvaltningen har imidlertid nogle bemærkninger til visse af forslagene, og Socialudvalget skal på mødet 25. juni tage stilling til, om de alternative forslag skal erstatte forslagene i ad A) og ad B).

Socialudvalget drøftede den 25. juni Socialforvaltningens indstilling.

Ad c) Forslag til finansiering i tilfælde af manglende godkendelse af IT-investeringsforslag - i alt 7,0 mio. kr.

Socialforvaltningen skal udskifte it-systemer for 7 mio. kr. i 2009, fordi systemerne udgår. Socialforvaltningen har stillet forslaget som investeringscase, men har samtidig anvist finansiering, som træder i kraft, hvis investeringscasen ikke vedtages i budgetaftalen. 3,5 mio. kr. af finansieringen er effektiviseringer, mens 3,5 mio. kr. er serviceforringelser. Sidstnævnte indgår i de forslag, som det i ændringsforslaget foreslås, udgår, henholdsvis "Nedlæggelse af værested for hjemløse", 1,6 mio. kr., og "Nedlæggelse af botilbudspladser til hjemløse" – 1,9 mio. kr.

Tabel 17:

Nedlæggelse af værested for hjemløse	1,6
Nedlæggelse af et botilbud til hjemløse	1,9
I alt til finansiering af IT	3,5

Hvis investeringen finansieres i forbindelse med budgetaftalen, kan effektiviseringsforslaget til 3,5 mio. kr. stadig implementeres og for eksempel indgå i finansieringen af prioriteringsrummet eller de interne omprioriteringer.

Bilag 1

13-06-2008

Sagsnr.
2008-28972**Udfordringer på det sociale område****Udbygning og modernisering af botilbud for handicappede og psykisk syge****1. Udbygning af botilbud for handicappede og psykisk syge**

Nedenstående tabel viser Socialforvaltningens samlede antal boliger til psykisk syge og handicappede. Listen omfatter såvel § 107 botilbud (ikke døgndækning) og § 108 botilbud (døgn).

Tabel 1: Socialforvaltningens samlede antal boliger til psykisk syge og handicappede

	Service-loven*	Almenboligloven	I alt
Psykisk syge	936	64	1.000
Handicappede	638	257	895
I alt	1.334	321	1.655

*Inklusiv selvejende institutioner

Socialforvaltningens botilbud til psykisk syge og handicappede har brug for en udbygning med henblik på nedbringelse af ventelisterne. Udviklingen i de aktuelle ventelister fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Oversigt over ventelister – handicappede og psykisk syge

		2006	2007	2008
Handicappede	Antal på venteliste	113	142	185
	Gns. Ventetid (uger)	20	25	30
Psykisk syge	Antal på venteliste	174	204	196
	Gns. Ventetid (uger)	29	24	27

Note: Den gennemsnitlige ventetid kan opgøres på flere måder. Den ventetid som Socialforvaltningen normalt anvender, viser ventetiden for de beboere, der har modtaget en bolig inden for det seneste år, hvilket medfører en ventetid på ca. 4 måneder for psykisk syge og 6 måneder for handicappede. Den ovenfor anførte ventetid er beregnet ud fra de personer, der i dag står på ventelisten og således endnu ikke har modtaget en bolig. På ventelisten står et antal personer, der af forskellige årsager har ventet meget længe på en plads. Denne gruppe vægter tungt i statistikken, da den enkelte person vægter mere ved en lang ventetid end hvis den pågældende har ventet i kort tid. Årsagen til at en person har ventet længe, kan skyldes, at det er vanskeligt finde en velegnet bolig til den pågældende, men oftest skyldes den lange ventetid, at den pågældende person ønsker en bolig et i bestemt botilbud med meget lille udskiftning.

Der er i Tryghedsplanerne fokus på at etablere nye boliger for at nedbringe ventelisterne og nå det politiske mål om maksimalt 4 mdr. ventetid.

Udfordringer ved at bygge nye boliger:

- Vanskeligt at finde egnede grunde og bygninger
- Høje anlægsudgifter afføder en meget høj husleje for beboerne,
- Spredning i målgrupper ved benyttelse af ældreboliger

Borgerrepræsentationen har tidligere afsat midler til udbygning af botilbud for handicappede og psykisk syge, jf. tabel 3. Alle beløb er 2008 p/l.

Tabel 3: Afsatte midler til udbygning (2008 pl)

		2005	2006	2007	2008	2009	I alt
Handicappede	Anlæg	23,2	14,6	9,7	9,1	0	56,6
	Drift	0	18,0	28,0	32,7	42,5	
	Antal boliger	0	18	23	6	59	106
Psykisk syge	Anlæg	4,7	13,5	21,2	26,9	0	66,3
	Drift	0	0	11,0	17,2	44,1	
	Antal boliger	10	0	34	12	116	172

Tryghedsplan I

Status for udbygningen

Socialforvaltningen har for perioden 2005 – 2008 fået bevilget 26 mill. kr. årligt til tilvejebringelse af nye boliger samt til finansiering af driften i perioden. For 2009 er der afsat et særskilt beløb til drift.

I Tryghedsplan I indgår i alt 135 boliger – heraf 80 til psykisk syge og 55 boliger til handicappede.

Af de 135 boliger mangler der fortsat at blive tilvejebragt 3 projekter med i alt 22 boliger. Midlerne hertil udgør 21,3 mill. kr.

Årsagen til udskydelsen af de 3 projekter er følgende:

- Vanskeligheder med at finde egnede grunde eller bygninger
- Vanskeligheder med at overholde det i almenboligloven fastsatte maksimumsbeløb for nybyggeri.
- Endeligt har ét projekt i flere omgange indgået som besparelsesforslag.

Tryghedsplan II

Psykisk syge

I forbindelse med budgetaftalen for 2007 bevilgede Borgerrepræsentationen 20,5 mill. kr. årligt i 2007 og 2008 til boliger for psykisk syge. Endvidere er der bevilget et tilsvarende beløb til drift fra 1. januar 2009.

Der i er budgetaftalen ikke stillet betingelser for antal boliger, men efter budgetvedtagelsen fremlagde Socialforvaltningen et forslag om at tilvejebringe 92 nye boliger til psykisk syge. Indstillingen blev tiltrådt af Borgerrepræsentationen.

Der er planlagt ibrugtagning af 20 boliger pr. 1. januar 2009. Der forventes minimum yderligere 24 boliger ibrugtaget i 2009, således at der fortsat vil mangle 48 boliger.

Heraf vil 24 boliger kunne tilvejebringes som almene ældreboliger, mens de resterende vil skulle tilvejebringes som nybyggeri eller omdannelse af eksisterende bygninger. Årsagen hertil er, at målgrupperne med i alt 24 boliger ikke kan placeres i ældreboligbebyggelse.

Tabel 4: Antal boliger som følge af tryghedsplan II – psykisk syge

	Antal boliger	Type	Bemærkninger
Boliger med ibrugtagning 01.01.09	20	Ældreboliger	
Boliger med ibrugtagning i 2009	24	Ældreboliger	
Boliger med ibrugtagning i 2009 eller 2010	24	Ældreboliger	Konkrete adresser ikke udpeget
Boliger med senere ibrugtagning eller hvor det ikke er muligt at fastsætte et konkret tidspunkt	24	Nybyggeri efter almenboligloven og byggeri efter serviceloven	Konkrete adresser ikke udpeget
I alt	92		

Handicappede

I forbindelse med budgetaftalen for 2007 bevilgede Borgerrepræsentationen 7 mill. kr. årligt i 2007 og 2008 til boliger for psykisk syge. Endvidere er der bevilget et tilsvarende beløb til drift fra 1. januar 2009.

Det er planlagt at tilvejebringe 51 boliger for den ovenfor nævnte bevilling. Borgerrepræsentationen har godkendt indstillingen.

4 boliger er ibrugtaget og yderligere 15 boliger forventes ibrugtaget 1. januar 2009. De resterende 32 boliger er til målgrupper, der ikke kan placeres i ældreboligbyggeri eller hvor der stilles særlige krav til den fysiske indretning i et ældreboligbyggeri. Tidshorisonten for ibrugtagning af disse boliger er derfor noget længere.

Tabel 5: Antal boliger som følge af tryghedsplan II – handicappede

	Antal boliger	Type	Bemærkninger
Boliger med ibrugtagning senest 01.01.09	4	Nybyggeri efter almenboligloven	
Boliger med ibrugtagning i 2009	15	Ældreboliger	
Boliger med senere ibrugtagning eller hvor det ikke er muligt at fastsætte et konkret tidspunkt	32	Nybyggeri efter almenboligloven og ældreboliger med plejeboligstandard	Konkrete adresser ikke udpeget
I alt	51		

Ønske til budget 2009 - Tryghedsplan III

I forbindelse med budget 2009 er der udarbejdet ønskeforslag om flere boliger i botilbud for psykisk syge og handicappede, således at ventetiden kan reduceres til gennemsnitlig 4 uger. På handicapområdet er der således fremsat ønske om at opføre i alt 100 nye boliger i 2010 og 2011, mens det tilsvarende tal for psykisk syge er 60 boliger.

Erfaringerne viser, at der er en fortsat nettotilgang til ventelisterne og i ønskeforslaget foreslås derfor, at der i 2012 - 2014 opføres i alt 45 boliger til handicappede og 30 boliger til psykisk syge med henblik på at fastholde en ventetid på gennemsnitlig 4 uger.

Socialforvaltningen vil i det omfang det er muligt anvende Sundheds- og Omsorgsforvaltningens tomme ældreboliger. Dette vil imidlertid ikke være tilstrækkeligt, idet ældreboliger langt fra er den optimale løsning for alle Socialforvaltningens målgrupper. For handicappede vil de fysiske rammer ikke altid være tilstrækkeligt gode, mens der for psykisk syge og handicappede med udadreagerende adfærd kan være behov for en mere afskærmet bolig i forhold til det afgivne samfund.

Den ønskede udbygning stiller derfor krav til at grunde og velegnede bygninger kan tilvejebringes. Problemstillingen vedrørende grunde er relevant, uanset om der er tale om nybyggeri efter serviceloven eller almenboligloven, idet de almene boligselskaber ikke ligger inde med grunde, der kan anvendes til formålet.

Frem til og med 2007 har stigende anlægsudgifter medført, at nybyggeri af almene boliger ikke har kunnet holdes inden for den i almenboligloven fastsatte maksimale m²-pris. Denne problemstilling er dog delvist blevet løst ved at m²-prisen fra 2008 er hævet med ca. 14 pct. Forhøjelsen indebærer imidlertid ikke mulighed for en forlængelse af låneperioden. Tiltaget medfører derfor højere huslejer og Socialforvaltningen vil derfor tage initiativ til at vurdere

muligheden for at bygge mindre lejemål end de oprindeligt planlagte boliger på 65 m².

2. Modernisering af botilbud for handicappede og psykisk syge

En stor del af de eksisterende boliger er stærkt utidssvarende med mange værelser på 12-15 m², fælles bad og toilet, samt fælles køkken. En modernisering af botilbud til psykisk syge og handicappede omfatter ca. 1.000 boliger.

Borgerrepræsentationen har (i forbindelse med budgetaftalerne for 2006 og 2007) tidligere afsat midler til modernisering af botilbud for handicappede og psykisk syge, jf. tabel 6. Beløbene er 2008 p/l.

Tabel 6: afsatte midler til modernisering af botilbud (mill. kr.)

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	I alt
Handicappede	Anlæg	0	20,0	0	0	16,7	0	36,7
	Drift	0	0	0,9	0,9	0,9	0,9	
	Antal boliger	0	0	0	0	0	0	
Psykisk syge	Anlæg	0	20,8	0	0	16,6	0	37,4
	Drift	0	0	1,8	1,8	1,8	1,8	
	Antal boliger	0	0	0	48	0	0	

Status for moderniseringen

Borgerrepræsentationen har i forbindelse med budgetaftalerne for såvel 2006 som 2007 bevilget midler til at påbegynde en modernisering af botilbudene for psykisk syge og handicappede. Bevillingen afgivet i 2007 er et engangsbeløb, der kan anvendes i 2009. I den politiske aftale er der ikke prioriteret mellem psykisk syge og handicappede, hvorfor midlerne i ovenstående tabel er fordelt ligeligt mellem de to områder.

Endvidere har bevillingsområdet ”Voksne med særlige behov” inden for egen ramme opsparet 9 mill. kr. årligt i perioden 2008 til 2010. Midlerne er overskydende midler fra psykiatriaftalen.

Dermed udgør den samlede anlægsbevilling ca. 74 mill. kr. (2008 p/l), hvortil skal lægges yderligere ca. 28 mill. kr. (2008 p/l) fra psykiatriaftalens ledige midler.

Der er i budgetaftalerne ikke stillet betingelser for et antal boliger, men der er efterfølgende fremlagt en indstilling om anvendelsen af bevilling for 2006 på 39 mill. kr.

I indstillingen blev der fremsat forslag om at opføre 61 nye boliger til psykisk syge og handicappede. Status er, at der iværksat en modernisering af 47 boliger på Sundbygård. Udgiften hertil forventes at udgøre ca. 33 mill. kr. Dermed refterer der at modernisere 14 boliger for de resterende midler. Disse skulle være moderniseret på Sundbyvang, men efter en meget lang proces, har undersøgelserne vist, at en modernisering af bygningerne ikke er rentabel.

Det er derfor Socialforvaltningens ønske at omdanne 2 af byens store bosteder - Sundbyvang og Sundbygård, hvorved 204 boliger til handicappede og 94 boliger til psykisk syge moderniseres.

3. Udgifter for beboerne ved en modernisering af Sundbyvang og Sundbygård

I forbindelse med en modernisering af Sundbyvang og Sundbygård, planlægges det at lade et større antal beboere fraflytte de eksisterende botilbud opført efter serviceloven til almene ældreboliger eller nybyggeri efter almenboligloven.

I forbindelse hermed vil beboernes økonomi blive belastet på grund af højere huslejer, udgifter til vand, varme og el mv.

Normalt vil beboerne skulle betale for indskud ved indflytning i boliger efter almenboligloven, men da der er tale om en tvangsflytning, skal denne udgift afholdes af kommunen.

Nedenstående tabel 1 viser rådighedsbeløbet for henholdsvis en ny førtidspensionist og en førtidspensionist på gammel ordning med højeste førtidspension.

Øverste linie viser rådighedsbeløbet for en beboer på Sundbygård med en bolig på 18,5 m² eksklusiv gang- og fællesarealer, da dette er en typisk størrelse på en bolig. Boligen er uden eget bad og køkken.

De 3 næste linier i tabellen viser rådighedsbeløbet for beboere med en månedlig husleje på henholdsvis 4.900 kr., 5.900 kr. pr. måned og 6.900 kr.

- 4.900 kr. pr. måned svarer til en eksisterende almenbolig på 65 m²
- 6.900 kr. svarer til nybyggeri på 65 m².
- Beløbet på 5.900 kr. pr. måned svarer til en dyr almenbolig eller en mindre bolig i et nybyggeri

Tabel 7: Rådighedsbeløb ved forskellige huslejeniveauer

	Ny FØP	Gl. FØP
Huslejen på Sundbygård	8.027	9.454
Ny husleje på 4.900	6.490	9.398
Ny husleje på 5.900	5.903	9.148
Ny husleje på 6.900	4.903	8.898

Som det fremgår nedsættes rådighedsbeløbet for førtidspensionister på gammel ordning med mellem 56 kr. og 556 kr. pr. måned.

For førtidspensionister på ny ordning vil der imidlertid være tale om et væsentligt fald i rådighedsbeløbet. En beboer der i dag bor på

Sundbygård, men flytter i nybyggeri vil få reduceret sit rådighedsbeløb fra ca. 8.027 kr. pr. måned til ca. 4.900 pr. måned svarende til en reduktion på ca. 3.100 kr.

Det vil derfor være nødvendigt at arbejde videre med planer om at reducere størrelsen på en bolig fra 65 m² til ca. 55 m² svarende til en husleje på 5.900. Dermed vil rådighedsbeløbet kun falde med ca. 2.100 kr.

Nedenstående tabel viser en opgørelse for 2006 over alle psykisk syge og handicappede, der bor i botilbud opført efter serviceloven.

Tabel 8: Beboere i § 92 botilbud fordelt efter indkomstgrundlag

Indkomst	Andel i pct.	
	Psykisk syge	Handicappede
Kontanthjælp	1,0	0,3
Ny førtidspension	4,3	4,1
Almindelig/Mellemste	18,3	1,8
Højeste	61,2	82,8
Folkepensionist	15,1	11,0
I alt (pct.)	100,0	100,0
Antal personer (antal)	806	390

Ovenstående opdeling kan have ændret sig, således at andelen af personer på ny førtidspension er steget mere eller mindre markant. Som det fremgår af tabellen er der et større antal folkepensionister. Ligesom førtidspensionister på gammel ordning modtager denne gruppe en meget høj boligstøtte og et tilbud om en almenbolig vil derfor ikke ændre væsentligt på folkepensionisternes rådighedsbeløb.

Andel i ældreboliger

Beboerne på Sundbyvang og Sundbygård er netop blevet vurderet. Undersøgelsen viser, at i alt 79 beboere kan flytte i ældreboliger. De resterende skal som planlagt bo i nye boliger på de eksisterende arealer eller flytte til nybyggeri i nye områder (jf. tabel 9).

Tabel 9: Andel i ældreboliger

	Sundbygård	Sundbyvang	I alt
Nybyggeri på eksisterende areal	40	70	110
Nybyggeri på andre lokaliteter	4	105	109
Ældreboliger	50	29	79
I alt	94	204	298

Kommunale udgifter

Nedenstående tabel viser udgifter, der direkte relaterer sig til beboerne. Der således medtaget udgifter til indskud og flytning, men ikke besparelser på vedligeholdelse og lignende.

Som det fremgår, vil der være engangsudgifter til indskud og flytning til Socialforvaltningens egne beboere, men der er ligeledes indregnet engangsudgifter til indskud og flytning for de ældre, som vil skulle fraflytte deres bolig med henblik på at boligen kan overtages af Socialforvaltningen.

Af varige udgifter er der kun tab af huslejer, idet servicebetalingen bortfalder fra 1. juli 2008.

Tabel 10: Driftsudgifter

<i>Engangsudgifter</i>	
Indskud	25.000
Flytteudgifter	5.000
Tilbageflytning	5.000
Flytteudgifter SUF	35.000
I alt	70.000
<i>Varige udgifter</i>	
Manglende husleje	20.900
Manglende servicebetaling	0
Ekstra drift	0
I alt	20.900
= I alt	90.900

Beregninger af huslejen

Tabel 11: Rådighedsbeløb for en beboer på Sundbygård

	NY FØP	GL FØP
Indkomst	15.238	16.125
- Skat	-4.685	-3.987
= Indkomst efter skat	10.553	12.138
- Husleje	-1.555	-1.713
+ boligstøtte	0	0
- El, vand og varme	-538	-538
- licens mv.	-433	-433
= Rådighedsbeløb	8.027	9.454

Tabel 12: Husleje på 4.900 kr.

	NY FØP	GL FØP
Indkomst	15.238	16.125
- Skat	-4.685	-3.987
= Indkomst efter skat	10.553	12.138
- Husleje	-4.900	-4.900
+ boligstøtte	2.118	3.441
- El, vand og varme	-848	-848
- licens mv.	-433	-433
= Rådighedsbeløb	6.490	9.398

Tabel 13: husleje på 5.900 kr.

	NY FØP	GL FØP
Indkomst	15.238	16.125
- Skat	-4.685	-3.987
= Indkomst efter skat	10.553	12.138
- Husleje	-5.900	-5.900
+ boligstøtte	2.531	4.191
- El, vand og varme	-848	-848
- licens mv.	-433	-433
= Rådighedsbeløb	5.903	9.148

Tabel 14: Husleje på 6.900 kr.

	NY FØP	GL FØP
Indkomst	15.238	16.125
- Skat	-4.685	-3.987
= Indkomst efter skat	10.553	12.138
- Husleje	-6.900	-6.900
+ boligstøtte	2.531	4.941
- El, vand og varme	-848	-848
- licens mv.	-433	-433
= Rådighedsbeløb	4.903	8.898

4. Socialudvalgets investeringsforslag

Socialforvaltningen har udarbejdet 4 investeringsforslag på området. De tre førstnævnte indgår i Økonomiforvaltningens investeringskatalog og er udarbejdet i henhold til retningslinjerne om tilbagebetaling over 10 år:

Table 15: Socialforvaltningen investeringsforslag på boligområdet

Investeringsforslag	Indhold	Investeringsbehov
I201 – Etablering af 10 boliger til færdigbehandlede patienter på de psyk. hospitalsafdelinger.	Opførsel af nyt social-psyk. botilbud med 10 boliger. Botilbuddet forventes af stå færdigt i 1012	5,0 mio. kr. - tilbagebetales over 10 år
I401 - Anlæg af botilbud til handicappede voksne	Anlæg af botilbud inkl. servicearealer til 10 af de mest ressourcekrævende borgere. SOF forventer at kunne hjemtage 5 borgere i løbet af 1-2 år - hjemtagning forudsætter borgerens samtykke	16,0 mio. kr. - tilbagebetales over 10 år
I601 - Business case vedr. aflastningstilbud efter Servicelovens § 84	Oprettelse og drift af et aflastningstilbud til handicappede og psykisk syge. Ved etablering af 30 pladser kan der spares anslået 1,9 mill. kr. årligt ved at dyrere hjemmeplejeløsninger erstattes af aflastningspladser.	2,2 mio. kr. - tilbagebetales over 10 år
Businesscase om hjemtagning	Der købes i dag ca. 560 pladser for i alt 343 mio. kr. på bo-området for psykisk syge og handicappede. Hvis der hjemtages 5 pct. af de købte pladser (svarende til 30 pladser), kan det på baggrund af grove forudsætninger estimeres, at Socialforvaltningen har et potentiale på 0,7 mio. kr.	? mio. kr.
I alt investeringer		23,2 mio. kr.

Investeringsforslaget om hjemtagning indgår ikke i Økonomiforvaltningens investeringskatalog, og beskrives derfor nærmere:

Der købes i dag ca. 560 pladser for i alt 343 mio. kr. på bo-området for psykisk syge og handicappede i Socialforvaltningen. Gennemsnitsprisen er ca. 592.000 kr. En del pladser købes hos private udbydere.

Hvis der hjemtages 5 pct. af de købte pladser (svarende til 30 pladser), kan det på baggrund af grove forudsætninger estimeres, at Socialforvaltningen har et potentiale på 0,7 mio. kr. Det omfatter udelukkende besparelse på skønnede administrative udgifter ud fra

den overhead betaling, der sker på købte pladser (vejledende ml. 8 – 13 pct.) sammenholdt med egne administrationsudgifter på 2 – 4 pct.

Tabel 16: Mulig besparelse på overhead

	Voksne	Handicap	Handicap børn	I alt
5 % af de købte pladser	4	24	2	30
50 % besparelse på overhead, kr.	21.250	23.285	32.845	
Mulig besparelse, kr.	85.000	558.840	65.690	709.530

Note: Beregningen omfatter tilbud efter §107 (midlertidige botilbud) og §108 (længerevarende botilbud) og ikke dagtilbud.

Med en byggeomkostning på ca. 0,5 mio. kr. pr. bolig kan investeringen betales tilbage efter godt 20 år. Det er under den forudsætning, at *den øvrige driftsomkostning til at drive pladsen er den samme som købsudgiften* (ekskl. overhead).

Alternativt kan der etableres 5 pladser årligt fremover for derigennem at skabe et større provenu på sigt.

Der er en række lovgivningsmæssige og faglige forhold, der skal tages højde for ved hjemtagning af pladser:

- Borgeren har **frit valg** til at vælge botilbud, så der skal arbejdes med at motivere borgeren til at flytte og skabe bedre og mere attraktive boliger/tilbud
- Nogle borgere har behov for meget specialiserede tilbud, hvor det med den nuværende kapacitet og tilbudsvifte ikke er muligt at drive rentable tilbud

5. Socialudvalgets ønskeliste

Socialudvalget har i ønskelisten til budget 2009 en række øvrige forslag vedr. udbygning og modernisering af botilbud til handicappede og psykisk syge.

Table 17: Socialudvalgets ønskeforslag til udbygning

Yderligere ønsker vedr. udbygning af botilbud		2009	2010	2011	2012
Tryghedsplan III for handicappede	Anlæg		41.000	41.000	12.300
	Drift			33.100	66.200
	Antal nye pladser			100	15
Tryghedsplan III for psykisk syge	Anlæg		24.700	24.700	8.200
	Drift			13.900	27.800
	Antal nye pladser			60	10
Antal nye pladser i alt				160	25

Table 18: Socialudvalgets ønsker vedr. modernisering af botilbud

Yderligere ønske vedr. modernisering af botilbud		2009	2010	2011	2012
Modernisering af botilbud til psykisk syge og handicappede	Anlæg		78.900	78.900	78.900
	Drift		6.000	10.600	15.200
	Antal moderniserede boliger				975 efter 10 år